

POZIČNÝ DOKUMENT K TVORBE STRATÉGIE INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA

1. Vymedzenie inkluzívneho vzdelávania[1] a jeho princípy

1.1 Východiská

Problematike inkluzívneho vzdelávania sa venuje pozornosť prednostne v súvislosti s osobami, ktoré sú najviac ohrozené vylúčením a marginalizáciou, treba však zdôrazniť, že **inklúzia sa týka všetkých** (v školskom prostredí teda všetkých detí, žiakov, študentov, učiteľov, vychovávateľov, rodičov i ďalších aktérov výchovy a vzdelávania), ale aj politiky podpory mládeže, zamestnanosti atď.

Právo na inkluzívne vzdelávanie je ľudské právo. Jeho ideové základy vyrastajú zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Deklarácie práv dieťaťa (pretavenej do právne záväzného Dohovoru OSN o právach dieťaťa[2]), a postupne boli spresňované v Svetovej deklarácii vzdelania pre všetkých[3], Deklarácii zo Salamanky[4], Deklarácii z Incheonu[5] a ďalších dokumentoch.

V r. 2015 sa Slovenská republika prihlásila k rezolúcii Valného zhromaždenia OSN z 25.9.2015 pod názvom *Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj*[6]. V dnešnom globálnom svete možno takýto rozvoj zabezpečiť iba vtedy, ak sa súčasne bude formovať inkluzívna spoločnosť. Agenda stanovuje sedemnást' cieľov udržateľného rozvoja, ktoré by sa mali naplniť v časovom horizonte rokov 2016-2030; päť z nich priamo hovorí o inklúzii. Cieľ 4 zaväzuje štáty „Zabezpečiť inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie a podporovať celoživotné vzdelávacie príležitosti pre všetkých.“

Cieľ zabezpečiť inkluzívne vzdelávanie je pre Slovensko právne záväzný už od 25.6.2010, keď SR pristúpila k *Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím*[7], ktorý má ako medzinárodná zmluva podľa č. 6 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi. Podľa čl. 24 ods. 1 tohto dohovoru „zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie. Na účel uplatňovania tohto práva **bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí** zmluvné strany zabezpečia **začleňujúci vzdelávací systém** na všetkých úrovniach a **celoživotné vzdelávanie**.“ Podľa ods. 2 pís. b) zmluvné strany zabezpečia, aby „osoby so zdravotným postihnutím mali **na rovnakom základe s ostatnými** prístup k inkluzívnemu, kvalitnému a bezplatnému základnému a stredoškolskému **vzdelaniu v spoločensve, v ktorom žijú**“ a aby sa im (ods. 2 pís. c) „poskytovali primerané úpravy v súlade s ich **individuálnymi potrebami**.“

Štát (zmluvná strana) sa zaviazal k potrebnej zmene legislatívy, úprave zákonných a podzákonných noriem tak, aby podporovali inklúziu, a vypusteniu všetkých noriem, ktoré jej odporujú (čl. 4 ods. 1 dohovoru). Právo na inkluzívne vzdelávanie treba v prvom rade zakotviť v školskom zákone. Dohovor aj ďalšie dokumenty predpokladajú postupnú premenu školského systému na inkluzívny, zároveň je ale právo na inkluzívne vzdelávanie (vrátane primeraných úprav vzdelávacieho prostredia) pre jednotlivca okamžite uplatniteľné.

1.2 Vymedzenie

Inkluzívne vzdelávanie je spoločné vzdelávanie a výchova všetkých vzdelávaných realizované na základe rovnosti príležitostí a bez diskriminácie podľa pohlavia, pôvodu, etnickej, kultúrnej, náboženskej a jazykovej príslušnosti, socioekonomického statusu ich rodín, spôsobu života, zdravotného a emočného stavu, úrovne nadania či príslušnosti k majoritnej alebo akejkoľvek minoritnej spoločenskej skupine. Vychádzajúc z humanistických princípov zabezpečuje právo na kvalitné vzdelanie rešpektujúce individuálne osobitosti jednotlivca, ako aj špecifiká vyplývajúce z jeho príslušnosti ku skupine. Personalizovanou podporou, vrátane odbornej a technicko-materiálnej, odstraňuje prekážky pri dosahovaní maximálneho osobnostného, sociálneho i kognitívneho rozvoja každého dieťaťa/žiaka/študenta. To sa týka nielen škôl, ale aj iných výchovno-vzdelávacích zariadení, nielen formálneho, ale aj neformálneho vzdelávania.

Svetové vzdelávacie fórum, ktoré sa v r. 2015 uskutočnilo v juhokórejskom Incheone, prijalo deklaráciu[4] na zabezpečenie 4. cieľa Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Podľa nej sú inklúzia a rovnosť príležitostí vo vzdelávaní základnými kameňmi *transformácie vzdelávania*. Preto je potrebné zaoberať sa všetkými formami vylúčenia a marginalizácie, rozdielov a nerovností v prístupe ku vzdelávaniu, účasti na ňom a jeho výsledkoch. Žiaden cieľ v oblasti vzdelávania by sa nemal pokladať za splnený, kým nie sú splnené všetky.

Pri zavádzaní inklúzie do školského systému je dôležité *odlíšiť inklúziu od integrácie*, ktorá je u nás v súčasnosti legislatívnou normou aj školskou praxou. Pri integrácii sa vychádza z predpokladu homogénnej skupiny „bežných“ žiakov, do ktorej je za presne vymedzených podmienok zaradený žiak s diagnostikovanou odchýlkou, ktorá musí vyhovovať niektorej z kategórií vymenovaných v zákone. Špecifické opatrenia sa odvíjajú od uvedených kategórií, týkajú sa len diagnostikovaného žiaka a nemajú vplyv na výchovno-vzdelávací proces triedy. V protiklade s tým *inklúzia* vychádza z rozmanitosti ako prirodzenej charakteristiky každej ľudskej skupiny, teda aj školskej triedy či inej skupiny učiacich sa. Túto *rozmanitosť víta ako príležitosť pre vzájomné obohacovanie*. Diferenciáciou pedagogických prístupov, vzdelávacích obsahov, cieľov a hodnotenia vytvára prostredie pre individualizované a úspešné vzdelávacie cesty každého jednotlivca. Nevyhnutne predpokladá *zmenu kultúry* a riadenia školy/školského zariadenia.

1.3 Princípy

Za východiskové princípy inkluzívneho vzdelávania môžeme pokladať tie, o ktorých hovorí *Všeobecný komentár č. 4 (2016) o práve na inkluzívne vzdelávanie*[8], ktorý k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím vypracoval Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím. Sú to:

Dostupnosť – Všetky vzdelávacie inštitúcie a programy bez rozdielu zriaďovateľa na všetkých úrovniach musia byť všetkým deťom/žiakom/študentom dostupné v dostatočnom množstve a kvalite.

Prístupnosť – Vzdelávacie inštitúcie a programy musia byť prístupné všetkým bez akejkoľvek diskriminácie a bariér. To sa týka celého vzdelávacieho systému vrátane budov, informačných a komunikačných nástrojov, učebných osnov, vzdelávacích materiálov, metód i hodnotenia výsledkov vzdelávania, ako aj podporných služieb.

Prijateľnosť – Forma a obsah vzdelávania musia byť prijateľné pre všetkých. Musia teda rešpektovať požiadavky kultúry, jazyka, špecifik osôb s postihnutím a príslušníkov ďalších skupín, ako aj individuálne potreby učiacich sa, aby bolo zabezpečené kvalitné vzdelávanie pre všetkých na dosiahnutie najvyššieho individuálneho potenciálu.

Prispôsobivosť – Systém vzdelávania musí učiteľom a ostatným zamestnancom umožňovať flexibilnú tvorbu vzdelávacieho prostredia uspokojujúceho rozmanité potreby všetkých účastníkov vzdelávania. Vyžaduje sa aplikácia rozličných, aj alternatívnych metód učenia a vzdelávania, poskytovanie viacerých spôsobov plnenia náročných požiadaviek a flexibilné formy hodnotenia individuálneho pokroku vo vzťahu k všeobecným cieľom.

[1] **Všade, kde sa v tomto dokumente hovorí o vzdelávaní, je myslené to, čo angličtina vyjadruje pojmom education – teda vzdelávanie a výchova.**

[2] Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č.104/1991 Zb. o dojednaní Dohovoru o právach dieťaťa.

[3] <http://www.msmt.cz/file/39241/>

[4] <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000110753>

[5] http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf

[6] <https://www.minzp.sk/files/oblasti/udrzatelny-rozvoj/sdgs-dokument-sk-verzia-final.pdf>

[7] Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z. o uzavretí Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

[8] <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/kontaktne-miesto-prava-osob-so-zdravotnym-postihnutim/dokumenty-3.html>

2 Návrh participatívneho procesu vzniku Stratégie

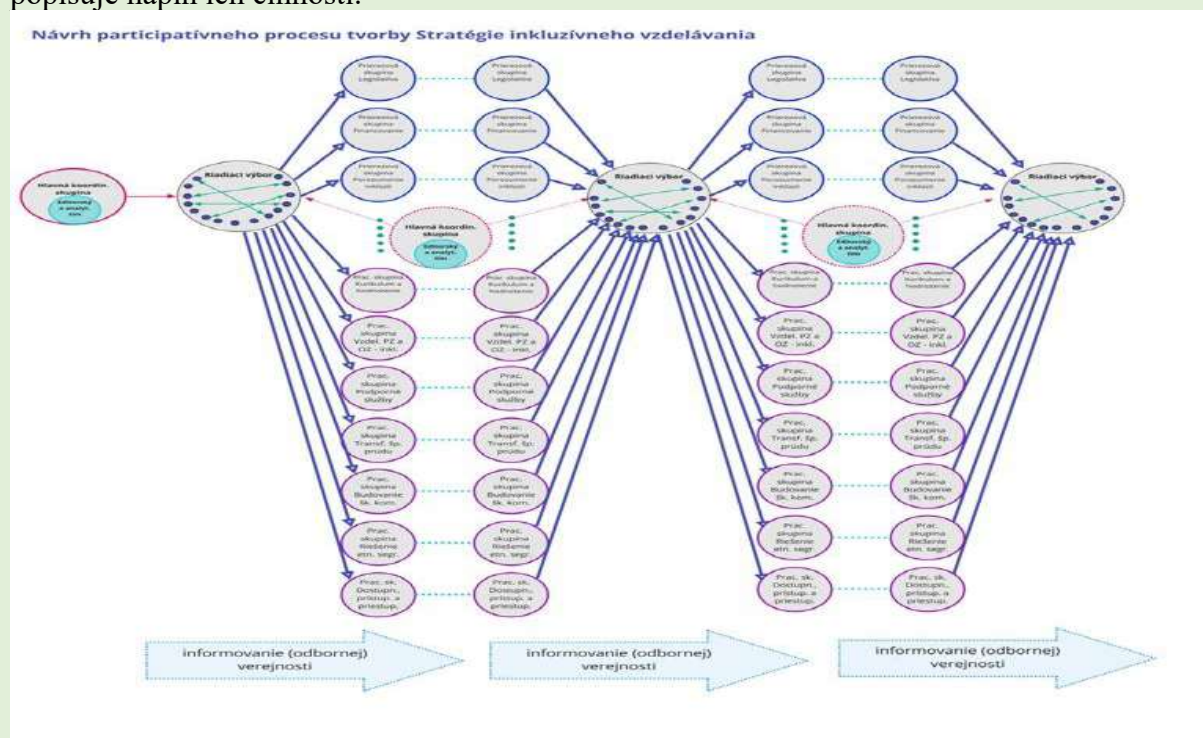
Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania schválený 27. júna 2018 vládou SR predpokladá vytvorenie *Stratégie postupného rozvoja inkluzívneho vzdelávania* na Slovensku. Tejto úlohy sa v r. 2019 poverením Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR ujal Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a spolu s Koalíciou za spoločné vzdelávanie navrhol pracovnú skupinu na vypracovanie návrhu participatívneho procesu vzniku Stratégie zloženú z 20 expertov z rôznych oblastí vzdelávania. Uvedená pracovná skupina bola počas celého procesu facilitovaná expertmi z PDCS, ktorí napomáhali k stanoveniu si cieľov, procesov, úloh i ďalších vízií.

Nakoľko obsahom Stratégie je inkluzívne vzdelávanie, ktoré možno považovať za vrchol humanistického prístupu ku vzdelávaniu a podpore všetkých účastníkov vzdelávania, proces tvorby by mal v princípe **kopírovať tie isté princípy**, ako samotná idea vzdelávania, t.j. **participácia** – zapojenie jednotlivých aktérov vzdelávania a **postupný proces** – implementovanie a vyhodnocovania menších akčných plánov a krokov, ktoré skôr otvárajú možnosti vo výchove a vzdelávaní ako ich nariaďujú.

Ako dôležité prvky tvorby Stratégie považujeme **kvalitnú facilitáciu** pracovných skupín externými expertmi, transparentnosť a neustály proces **monitorovania** implementácie zo strany **Inštitútu vzdelávacej politiky**.

2.1 Schéma participatívneho procesu

Participatívny proces vyžaduje, aby boli jednak zapojení všetci dôležití aktéri, ktorých sa Stratégia týka a zároveň aby proces neustále vŕhalo do tvorby na jednej strane tých, čo o ňom budú rozhodovať (riadiaci výbor) ako aj nevyhnutne tých, ktorí ho budú realizovať v praxi. V úzkej súčinnosti s experti PDCS navrhujeme nasledovný model tvorby. Jednotlivé zložky uvedené v schéme úzko súvisia s okruhmi zainteresovaných aktérov v participatívnom procese^[1]. Nižšie sa popisuje napln ich činnosti.

Obrázok 1: Schéma participatívneho procesu tvorby Stratégie.

2.1.1 Riadiaci výbor

Riadiaci výbor plní v procese tvorby Stratégie rozhodovaciu funkciu. Priebežne schvaľuje výstupy a návrhy pracovných skupín, ktoré riadiacemu výboru predkladá hlavná koordinačná skupina. V riadiacom výbore sú preto zastúpené osoby s rozhodovacou právomocou a zásadným postavením v rámci vzdelávacieho systému:

- **Ministerstvo školstva SR** – minister, generálni riaditelia sekcií, štátna tajomníčka, PROa i.
- **Ministri/štátni tajomníci** medzirezortnej problematiky inkluzívneho vzdelávania MF SR, MZ SR, MPSVR SR, MV SR, - príslušní štátni tajomníci
- **zástupcovia zriaďovateľov (ASŠŠZS, ZMOS a i),**
- zástupcovia z Úradu vlády,
- **5 zástupcovia neziskového sektora** (vybraní na podnet Komory mimovládnych neziskových organizácií)
- koordinátor - zástupca z hlavnej koordinačnej skupiny (bez hlasovacieho práva)

Na čele riadiaceho výboru je Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR alebo jeho delegovaný zástupca. Tento orgán po schválení nadpolovičnou väčšinou v závere predostiera dokument na schválenie Vláde SR v súlade s PVV (2020-2024). Stretnutia riadiaceho výboru sú profesionálne facilitované.

2.1.2 Hlavná koordinačná skupina

Úlohou hlavnej koordinačnej skupiny je procesuálne a obsahovo riadiť proces tvorby Stratégie. Skupina pozostáva z max. 20 členov, ktorými sú zástupcovia jednotlivých pracovných skupín a ďalší kľúčoví aktéri vzdelávania. Koordinačná skupina podľa potreby realizuje aj špeciálne prezentačné podujatia napr. s prezidentkou SR, s Výborom NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport, s Výborom NR SR pre osoby so zdravotným postihnutím ako aktivity participatívneho procesu. Pracovná skupina sprostredkuje v spolupráci s ďalšími expertmi aj PR, komunikáciu s verejnosťou, odpovedanie na otázky, usmernenia, priebežné zverejňovanie výstupov. Skupina v spolupráci s expertmi na participáciu a zmenu postojov identifikuje kľúčových aktérov, zabezpečuje ich včasné a kvalitné informovanie a systematicky pracuje na utváraní spoločného porozumenia potreby inkluzívneho vzdelávania, zisťuje najčastejšie nedorozumenia a pracuje na ich odstránení.

Súčasťou koordinačnej skupiny je užší 3 až 5 členný **editorský a analytický tím**, ktorý sa špecificky zameriava na koordináciu výstupov jednotlivých pracovných skupín a poskytuje im podporu pri príprave podkladových materiálov a finalizácii výstupov. Editorský a analytický tím spracováva výstupy naprieč všetkými skupinami a zapracováva ich do spoločného návrhu konceptov. Pripravuje texty jednotlivých akčných plánov, predkladá ich na pripomienkovanie pracovným skupinám a definitívnemu schváleniu riadiaceho výboru. Úlohy editorsko-analytického tímu sú nasledovné:

- Príprava podkladov pre pracovné skupiny: Tvorba súhrnov existujúcich údajov, politik, prípadne zber potrebných údajov.
- Spracovanie výstupov naprieč všetkými skupinami a zapracovanie do spoločného návrhu konceptov.
- Príprava textov akčných plánov, predkladanie na pripomienkovanie pracovným skupinám a riadiacemu výboru.
- Zabezpečenie nastavenia pravidelného systému monitoringu a vyhodnocovania stratégie

Návrh členov hlavnej koordinačnej skupiny vychádza z úvodnej pracovnej skupiny, ktorá pripravovala proces tvorby Stratégie. Členov skupiny schvaľuje MŠVVaŠ SR (za skupinu zodpovedá MŠVVŠ; analytické úlohy plní analytický útvar MŠVVŠ SR).

2.1.3 Tematické pracovné skupiny

Tematické pracovné skupiny majú za úlohu vytvoriť obsahovú tvorbu dokumentu Stratégie. Skupiny sú rozčlenené podľa tematických okruhov s cieľom pokryť celú oblasť výchovno-vzdelávacieho systému. Jednotlivé oblasti boli identifikované na základe relevantných medzinárodných dokumentov a literatúry expertmi prípravnej skupiny. Veľkosť pracovných skupín sa prispôbajú potrebám a rozsahu riešených tém. Stretnutia pracovných skupín musia byť v záujme vysokej efektívnosti práce profesionálne facilitované. Každú skupinu koordinuje skupinou zvolený člen, ktorý je zároveň zástupcom skupiny v hlavnej koordinačnej skupine. S cieľom personálne, finančne aj procesne zefektívniť tvorbu Stratégie budú pracovné skupiny, pokiaľ je to možné, nadväzovať na už existujúce skupiny vytvorené v rámci štátnej správy na riešenie predmetných tém. Celkovo je potrebné zriadiť alebo zabezpečiť činnosť 10 tematických pracovných skupín, ktoré budú fungovať nasledovným spôsobom:

Prierezové skupiny

Skupiny pracujú prierezovo a zabezpečujú infraštruktúru pre efektívnu prácu vecných skupín (príprava podkladov, sumarizácia výstupov, transformácia opatrení do legislatívy a systému financovania, vyhodnocovanie zmien).

1. **Legislatíva** - pripravuje potrebné legislatívne zmeny (zodpovedá MŠVVŠ SR),
2. **Financovanie** - pripravuje potrebné zmeny vo financovaní (zodpovedá MŠVVŠ SR v spolupráci s MF)

Tematicky zamerané skupiny

Skupiny pozostávajú z odborníkov a odborníčok, ako aj osôb zodpovedných za implementáciu navrhovaných zmien. Každá skupina zodpovedá za prípravu návrhov cieľov, aktivít a opatrení vo svojej tematickej oblasti. Všetky skupiny vzájomne spolupracujú a komunikujú s cieľom konvergovať vzdelávacie politiky k spoločným cieľom.

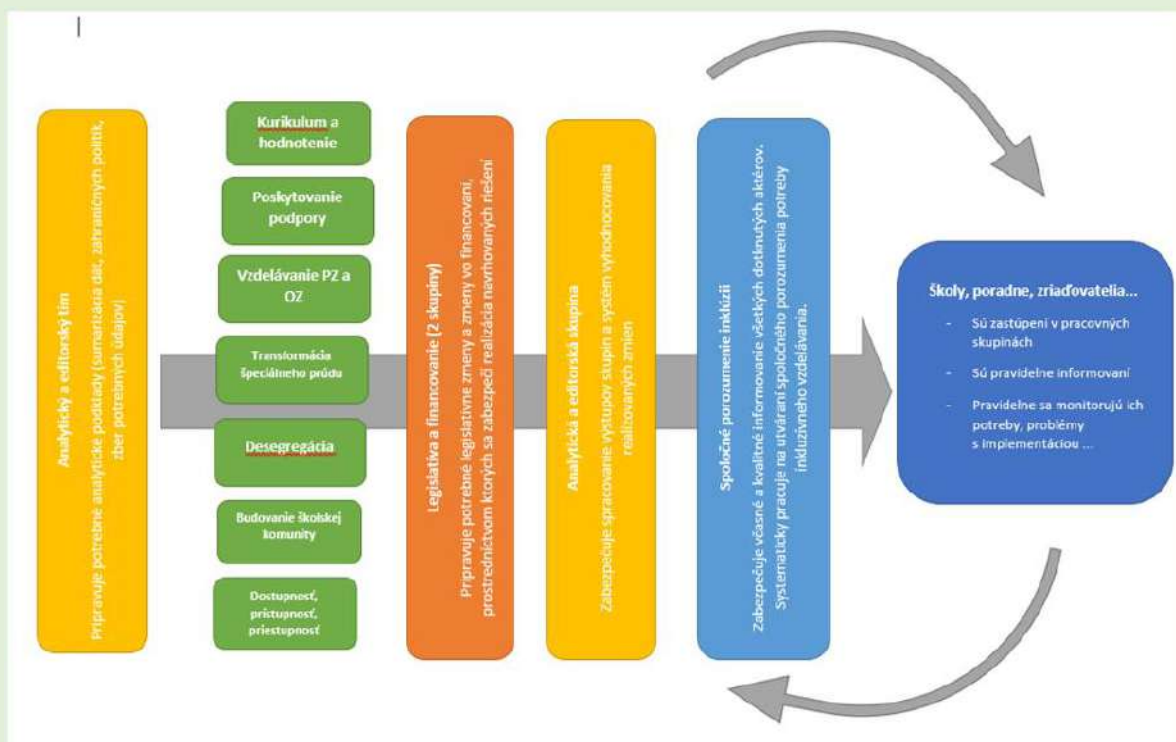
3. **Kurikulum a hodnotenie**
4. **Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve 0-7 rokov** - zavedenie koordinovaného nadrezortného systému včasnej intervencie pre deti so zdravotným znevýhodnením a pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a ich rodiny v prirodzenom prostredí dieťaťa, dostupné predprimárne vzdelávanie a i.
5. **Vzdelávanie PZ a OZ v rámci inklúzie** – Možnosti pregraduálnej a postgraduálnej prípravy a ďalšieho vzdelávania učiteľov, riadiacich pracovníkov, podporných pracovníkov a odborníkov pôsobiacich v rámci vzdelávacieho systému, vrátane zabezpečenia mentoringu a supervízie.
6. **Podporné služby** – školské poradenské zariadenia, odborný (inkluzívny) tím v škole, otázky kariérneho poradenstva pre všetkých žiakov, odborné a metodické usmerňovanie, medzirezortná spolupráca, oblasť neformálneho vzdelávania a i.
7. **Transformácia špeciálneho prúdu** - podpora spolupráce medzi špeciálnymi a bežnými školami, podpora pôsobenia špeciálnych škôl ako zdrojových centier, problematika priestupnosti medzi špeciálnymi školami a bežnými školami.
8. **Budovanie školskej komunity a inkluzívnej kultúry** - podpora transformácie kultúry školy a zlepšenia inkluzívnosti a demokratizácie riadenia škôl, spolupráca s rodičmi a rodinami; zapojenie miestnych komunít do činnosti škôl; mládežnícka politika, spolupráca s mimovládnyimi a dobrovoľníckymi organizáciami
9. **Komplexné riešenie problému segregácie a diskriminácie v školách** - riešenie problému etnickej segregácie, segregácie z dôvodu zdravotného znevýhodnenia a diskriminácie

2.1.4 Princípy fungovania pracovných skupín

Pre efektívne fungovanie práce všetkých skupín a vypracovanie kvalitnej Stratégie inkluzívneho vzdelávania je potrebné, aby sa práca skupín riadila nasledovnými princípmi:

- **Vzájomná spolupráca medzi skupinami**
 1. Je potrebné zabezpečiť pravidelnú a efektívnu komunikáciu medzi skupinami. Všetky stanovené okruhy navzájom súvisia a je potrebné pripraviť opatrenia tak, aby na seba nadväzovali.
 2. Pred začatím fungovania pracovných skupín je potrebné vyjasniť terminológiu, východiská a koncepciu inkluzívneho vzdelávania (sumarizácia a diskusia o alternatívnych konceptoch/prístupoch)
 3. V prípade potreby zabezpečiť prístupnosť medzi skupinami
- **Nadrezortnosť** – v skupine musia byť zastúpené všetky dotknuté rezorty
- **Zapájanie dotknutých aktérov z praxe** – v skupine musia byť zástupcovia škôl, rodičov, zriaďovateľov a mimovládnych organizácií venujúcich sa vybraným aspektom inkluzívneho vzdelávania vybraní transparentným konaním z rozličných názorových platforiem a prístupov,
- **V každej tematicky zameranej skupine je potrebné zohľadniť horizontálne faktory:**
 1. vek – včasná intervencia, MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ a celoživotné vzdelávanie,
 2. špecifiká potrieb – jazyk, sociálne znevýhodnenie, rôzne druhy zdravotného znevýhodnenia a i.
 3. adresát – školy a školské zariadenia (PZ, OZ, vedenie školy a škola ako celok), dieťa, rodič
 4. Dostupnosť, prístupnosť a prístupnosť vzdelávacieho systému

Zápisy zo stretnutí a správy z jednotlivých fáz procesu **budú priebežne zverejňované**.
 Systém spolupráce pracovných skupín znázorňuje obrázok 2.

Obrázok 2: Systém spolupráce pracovných skupín

2.1.5 Konferencie a focus group – participujúca školská komunita

V rámci celej práce je mimoriadne dôležitá účasť škôl a školských zariadení, školských komunit a organizácii zaoberajúcich sa formálnou i neformálnou výchovou a vzdelávaním. Spôsob zapojenia širšieho množstva ľudí sú konferencie, World Caffé metóda brainstormingu inovácií alebo *focus group* v regiónoch. Tie by na princípe reprezentatívnosti boli cielene zamerané najmä na kľúčových aktérov a zástupcov z praxe, ktorí reflektujú situáciu v teréne tak, aby bola zaručená rozmanitosť pohľadov. Zástupcovia z radov škôl, rodičov a školskej praxe by sa oboznámili s procesom tvorby, priebežnými i záverečnými výstupmi, diskutovali a pripomienkovali by ich, ponúkali pohľady z praxe, ktoré budú následne pracovnými skupinami aj zapracované. V závere sa diskutuje o konečnej podobe a smerovaní Stratégie.

2.1.6 Informovaná verejnosť

Počas celého procesu je dôležitá neustála mediálna informovanosť. Tá zahŕňa neustále zverejňovanie zápisníc, vytvorenie webstránky, online systému pripomienkovania, komunikácia s verejnosťou.

2.2 Rozpočet

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie zabezpečí v úzkej súčinnosti so štátnou tajomníčkou presun záväzkov za Stratégiu a aj jej finančné krytie od septembra 2020. Presný návrh a možnosti krytia participatívneho procesu vypracuje MŠVVaŠ SR do konca augusta 2020.

2.3 Harmonogram tvorby

Úvodná expertná skupina v júli 2020 zverejní návrh participatívnej tvorby Stratégie inkluzívneho vzdelávania a predostrie ho ministrovi školstva SR. Stretnutia sa zúčastnia zástupcovia expertnej skupiny, Inklukoalície, ktorá uvedenú problematiku iniciovala, Štátna tajomníčka a riaditeľky ŠPÚ a VUDPaP ako predkladatelia návrhu. Na pracovnom stretnutí sa predstaví logika a návrh procesu tvorby. Po jej schválení sa Návrh dopracuje a pripraví na realizovanie od **septembra 2020**.

august 2020

- osloviť zástupcov ministerstiev na nominovanie členov do riadiaceho výboru,
- pripraviť systém participatívnej nominácie a návrhy členov do pracovných skupín (navrhnuť a zabezpečiť čo najväčšie spektrum odborníkov do jednotlivých pracovných skupín),
- zabezpečiť formálne náležitosti fungovania pracovných skupín (dohody, finančný plán, facilitátori a pod.)
- vydanie dekrétov a nominácii členom jednotlivých skupín,
- predloženie nultého akčného plánu postupného rozvoja inkluzívneho vzdelávania 2020/2021 s výstupom aj pre strategické čerpanie EŠIF.

September - December 2020

- kreovanie a vstupné zasadnutia všetkých skupín, príprava ustanovujúcej konferencie,
- tvorba mediálneho a advokačného plánu,
- celoslovenská konferencia/regionálne workshopy k téme inkluzívneho vzdelávania a procesu tvorby Stratégie inkluzívneho vzdelávania - zber a analýza potrieb aktérov, príklady dobrej praxe, workshopy,
- zasadnutia pracovných skupín,

November 2020 – jún 2021

- zasadnutia pracovných skupín, koordinačnej skupiny a editorského tímu,
- zasadnutie riadiaceho výboru a priebežne informovanie o postupoch,
- akčné výskumy, zavádzané zmeny a ich sledovanie a testovanie, monitoring,
- príprava modelových škôl/poradenských zariadení pre vzdelávanie a zavádzanie zmeny,
- k téme inkluzívneho vzdelávania a procesu tvorby Stratégie inkluzívneho vzdelávania – pripomienkovanie, návrhy a príklady dobrej praxe,
- proces pripomienkovania predbežných návrhov

leto 2021

- finalizácia dokumentu Stratégie s 1. akčným plánom,

august 2021

- zasadnutie riadiaceho výboru - schvaľovanie dokumentov,

september 2021

- predloženie Stratégie na pripomienkovanie a rokovanie vlády,

2022 - 2023

- analýza, monitorovanie, implementovanie zmien, návrhy ďalších akčných plánov, realizácia Národných projektov k téme inkluzívneho vzdelávania,

Členovia pracovnej skupiny:

26 odborníkov zo širokého spektra organizácii vrátane pracovníkov ministerstva a jeho organizácii.

^[1] Karolína Miková, PDCS, 2019 Upravené podľa Creighton, J.L. (2005). *The Public Participation Handbook. Making Better Decisions Through Citizen Involvement*. Jossey-Bass.